

Finansē
Eiropas Savienība
NextGenerationEU

Ekonomikas ministrija

ENERGOEFEKTIVITĀTES AIZDEVUMS AR KAPITĀLA ATLAIDI

Līga Mellēna

Uzņēmumu energoefektivitātes daļas
vadītāja

 Līga.Mellena@altum.lv

 2 666 4583

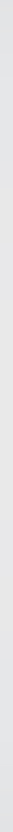
Arnis Dzalbs

Uzņēmumu energoefektivitātes eksperts

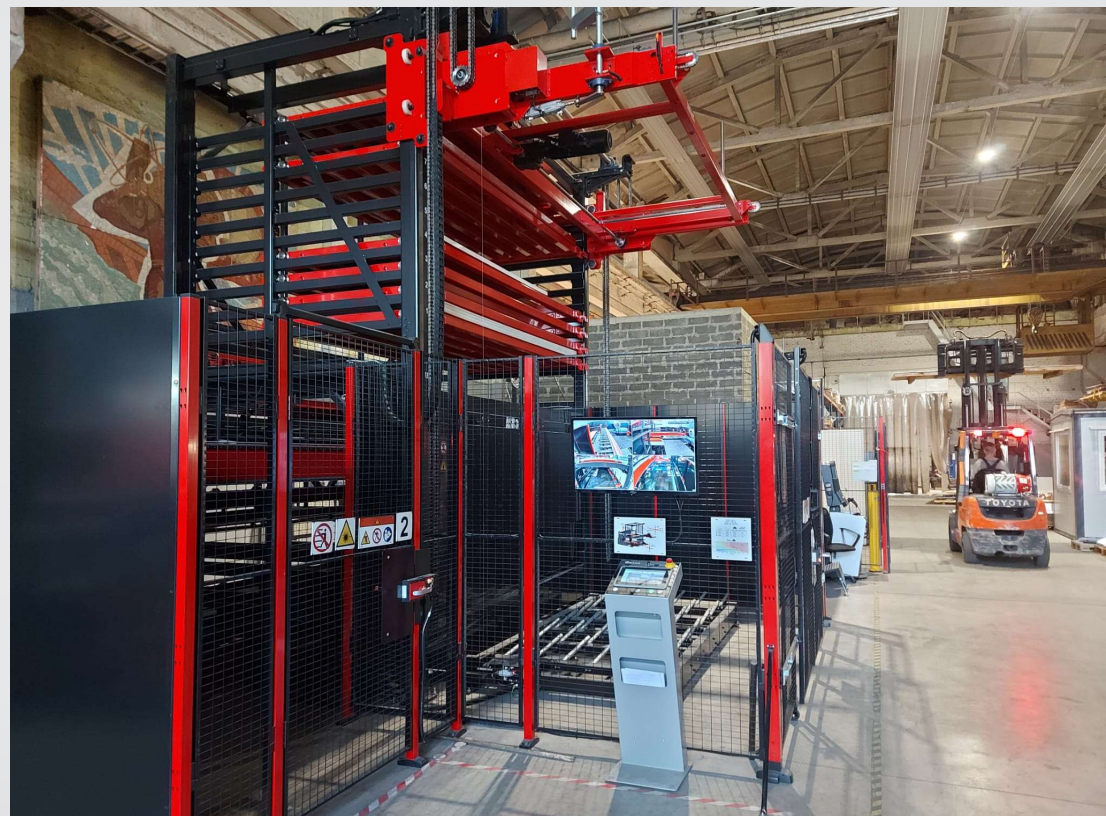
 Arnis.Dzalbs@altum.lv

 26317417

APKURE

METĀLA LĀZERGRIEŠANA

SLĪPĒŠANA

KĀDS IR PIEEJAMĀIS ATBALSTS?

**AIZDEVUMA
LIKME NO
1.9%**

- **AIZDEVUMI** ar **KAPITĀLA ATLAIDI**
- **AIZDEVUMI** līdz **5 milj.EUR** ar atmaksas termiņu līdz **15 gadiem**
- **KAPITĀLA ATLAIDE** līdz **30%** no projekta izmaksām, neieskaitot PVN
- **KAPITĀLA ATLAIDI** rezervē pēc pieteikuma apstiprināšanas atlasē, bet piemēro **PĒC** projekta mērķu sasniegšanas
- Programmā var pieteikties **vairākas reizes**, līdz izlietots viss atbalsta limits - **1.5 milj.EUR** saistīto personu grupai

KAPITĀLA ATLAIDE LĪDZ 30%

ENERGOEFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA PAR 30%*

* Primārās enerģijas ietaupījums. Ja vienlaikus veic pasākumus gan ēkās, gan iekārtās, tad ēkās jānodrošina vismaz 20% ietaupījums, bet summāri – vismaz 30%.

NEDZĪVOJAMĀS ĒKĀS

- būvdarbi **norobežojošajās konstrukcijās**
- investīcijas **inženiersistēmās, siltumtīklos un aukstumapgādes sistēmās**
- **apgaismojuma** nomaiņa
- **citi papildus pasākumi**, kas nepieciešami energoefektivitātes paaugstināšanai un sasniegto rezultātu ilgtspējai

IEKĀRTĀS UN SEKUNDĀRO ENERGORESURSU ATGŪŠANĀ

- energoefektīvāku **iekārtu un procesus nodrošinošo blakusprocesu iekārtu** iegāde un uzstādīšana, ja **aizstāj** esošās iekārtas
- **sekundāro energoresursu atgūšana** no tehnoloģiskajiem procesiem
- atsevišķi nodalāmi **energoefektīvi ieguldījumi** esošās iekārtās
- investīcijas ražošanas **teritoriju inženiersistēmu enerogefektivitātē**

ATJAUNOJAMO ENERGORESURSU TEHNOLOĢIJAS

VISMAZ 80%* JĀIZMANTO PAŠPATĒRINĀM

80% pašpatēriņš tiek vērtēts gada griezumā pret pēdējo 12 mēnešu patēriņu pēc neto norēķinu principa PIESLĒGUMĀ vai VISOS komersanta objektos, kas pievienoti kā patēriņa objekti neto norēķinu līgumā.

- **Siltumsūkņi** un **cietās biomasas siltumenerģijas ražošanas** iekārtas
- **Saules** vai **vēja** enerģiju izmantojošās **elektroenerģiju ražojošās** tehnoloģijas
- **Saražotās enerģijas akumulēšanas** vai **uzglabāšanas iekārtas**:
 - uzstāda **vienlaicīgi ar ražojošām AER** un tieši pieslēdz tām
 - vismaz 75%* no uzglabātās enerģijas ir no tieši pieslēgtās AER
- **Biogāzes tehnoloģijas** (izejvielām, kas atbilst MK 02.11.2022 not. Nr. 686)
- **Biodegvielu, bioloģisko šķidro kurināmo, biometāna un biomasas kurināmo/degvielu ražojošās tehnoloģijas**
- Augstas efektivitātes **koģenerācijas** tehnoloģijas
- **Atjaunīgā ūdeņraža** ražojošās tehnoloģijas

ATBALSTA SAŅĒMĒJI

- **Sīkie (mikro), mazie, vidējie un lielle** komersanti
- Investīcijām **nedzīvojamās ēkās**, arī **tirdzniecības ēkās**
- **Pamatprasības:**
 - nav nodokļu **parādu**, **maksātnespējas** pazīmju
 - nav citu **grūtībās nonākušu** komersantu pazīmju
 - nav attiecināmi citi **izslēgšanas** kritēriji (MK not. 27.6.p.)
 - spēj **atmaksāt** aizdevumu
 - atbalstam ir **stimulējoša** ietekme (projekta uzsākšanas ierobežojumi!)

Izslēgtās nozares:

- lauksaimniecības produktu primārā ražošana A (01.1- 01.6)
- zivsaimniecība un akvakultūra A (03.00 – 03.22)
- tabakas izstrādājumu ražošana C (12.00), azartspēles un derības R (92.00)
- transports un uzglabāšana H (49 (izņemot 49.32 , 49.42, 49.5); 50; 51)

KĀ PIETEIKTIES?

SAGATAVOŠANĀS

1. **ENERGOAUDITS** vai **SAULES ELEKTROSTACIJAS RAŽĪBAS SIMULĀCIJA**
2. **ATĻAUJAS** – Sadales tīkls, būvvalde, u.c.
3. **PROJEKTĒŠANA, TĀMĒŠANA**
4. **TIRGUS IZPĒTE, PIEGĀDĀTĀJA IZVĒLE**

DOKUMENTI

1. Atlases kārtas **NOLIKUMS** un tā **PIELIKUMS**
2. **PROJEKTA ENERGORESURSU IETAUPĪJUMA APRĒĶINS**
3. **PROJEKTA IZMAKSU FINANSĒŠANAS APRĒĶINS**
4. **TĀMES FORMA** (ieteicama, ietver attiecināmo izmaksu sadalījumu)

PIETEIKŠANĀS ATLASEI

1. **MANS.ALTUM.LV**
2. **KLIENTA ANKETA**
3. **PIETEIKUMS DALĪBAI PROGRAMMĀ – ATLASEI – ENERGOEFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA UZŅĒMĒJDARBĪBĀ – 8 (VAI 9, VAI 10)**

ALTUM AIZDEVUMU NOSACĪJUMI

	Altum tiešais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā	Altum paralēlais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā
SUMMA	10 000 – 5 000 000 EUR	50 000 – 1 500 000 EUR
PROCENTU LIKME	fiksēta, no 1.9%	mainīga vai fiksēta, ne zemāka par finansētāja likmi
ATMAKSAS TERMIŅŠ	līdz 15 gadiem	
LABVĒLĪBAS PERIODS	projekta īstenošanas laiks + līdz 8 vai 16 mēneši*	
KAPITĀLA ATLAIDE	30% no kopējām (attiecināmās + neattiecināmās, neieskaitot PVN) projekta izmaksām, ne vairāk kā 1 500 000 EUR	
VAR FINANSĒT	Tikai projekta attiecināmās izmaksas	
PAŠA LĪDZDALĪBA	vismaz 5%	

* 16 mēneši tiek piemēroti AER projektiem, kur pašpatēriņa vai uzkrāšanas enerģijas izcelsmes kritērijs jāpierāda pēc projekta realizācijas.

ALTUM AIZDEVUMU NOSACĪJUMI

	Altum tiešais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā	Altum paralēlais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā
SUMMA	10 000 – 5 000 000 EUR	50 000 – 1 500 000 EUR
PROCENTU LIKME	fiksēta, no 1.9%	mainīga vai fiksēta, ne zemāka par finansētāja likmi
ATMAKSAS TERMIŅŠ	līdz 15 gadiem	
LABVĒLĪBAS PERIODS	projekta īstenošanas laiks + līdz 8 vai 16 mēneši*	
KAPITĀLA ATLAIDE	30% no kopējām (attiecināmās + neattiecināmās, neieskaitot PVN) projekta izmaksām, ne vairāk kā 1 500 000 EUR	
VAR FINANSĒT	Tikai projekta attiecināmās izmaksas	
PAŠA LĪDZDALĪBA	vismaz 5%	

* 16 mēneši tiek piemēroti AER projektiem, kur pašpatēriņa vai uzkrāšanas enerģijas izcelsmes kritērijs jāpierāda pēc projekta realizācijas.

ALTUM AIZDEVUMU NOSACĪJUMI

	Altum tiešais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā	Altum paralēlais aizdevums vismaz kapitāla atlaides apmērā
SUMMA	10 000 – 5 000 000 EUR	50 000 – 1 500 000 EUR
PROCENTU LIKME	fiksēta, no 1.9%	mainīga vai fiksēta, ne zemāka par finansētāja likmi
ATMAKSAS TERMIŅŠ	līdz 15 gadiem	
LABVĒLĪBAS PERIODS	projekta īstenošanas laiks + līdz 8 vai 16 mēneši*	
KAPITĀLA ATLAIDE	30% no kopējām (attiecināmās + neattiecināmās, neieskaitot PVN) projekta izmaksām, ne vairāk kā 1 500 000 EUR	
VAR FINANSĒT	Tikai projekta attiecināmās izmaksas	
PAŠA LĪDZDALĪBA	vismaz 5%	

* 16 mēneši tiek piemēroti AER projektiem, kur pašpatēriņa vai uzkrāšanas enerģijas izcelsmes kritērijs jāpierāda pēc projekta realizācijas.

TERMIŅI UN CITAS NIANSES

- **PIETEIKŠANĀS ATLASĒS LĪDZ:**

- 7.oktobrim, 11.novembrim vai 16.decembrim plkst.12.00 (pusdienlaikā)

**ATKARĪBĀ NO FINANSĒJUMA
PIEPRAŠĪJUMA**

- **ATLASES REZULTĀTI**

- mēneša laikā

- **AIZDEVUMA PIETEIKUMS**

- 2 mēnešu laikā no atlases rezultāta
- vai +2 mēneši ar pamatotu iesniegumu

**KAPITĀLA ATLAIDI
NEVAR SAŅEMT
BEZ AIZDEVUMA**

- **LĒMUMS PAR ATBALSTU (AIZDEVUMU)**

- vidēji mēneša laikā

**ŠIS IR ATBALSTA
LĒMUMS!**

- **PROJEKTA REALIZĀCIJA**

- saskaņā ar īstenošanas grafiku (līdz 2026.gada vidum)

- **KAPITĀLA ATLAIDES PIEPRASĪŠANA**

- 6 vai 14 mēnešu laikā pēc projekta pabeigšanas

JĀSASNIEDZ ATLASĒ PIETEIKTIE RĀDĪTĀJI

KAD UN KO ALTUM PĀRBAUDĪS?

VISOS PROJEKTA POSMOS

1. ATLASES PIETEIKUMS:

- i. vai atbalstāma **nozare / darbības**
- ii. vai **nav maksātnespējas** pazīmju
- iii. vai pieteiktie **rādītāji atbilst** specifiskajiem kritērijiem
- iv. vai pieteikums **iesniegts laikā** un tam ir vismaz vidēja **gatavība**

2. AIZDEVUMA PIETEIKUMS:

- i. **izslēgšanas** kritēriji
- ii. vai pieteiktie **rādītāji ir sasniedzami** - padziļināta **tehniskās dokumentācijas izvērtēšana**
- iii. **izmaksu attiecināmības** izvērtējums – var tikt koriģētas gan attiecināmās izmaksas, gan kapitāla atlaide
- iv. projekta **uzsākšanas** un **pabeigšanas** termiņi
- v. **pieteicēja** kredītpēja, projekta ekonomiskā dzīvotspēja, pietiekams līdzfinansējums, nodrošinājums
- vi. vai nav identificēti **citi riski**

3. KAPITĀLA ATLAIDES PIEPRASĪŠANA / PIEMĒROŠANA:

- i. Projekta **faktiskās izmaksas**, to **attiecināmība**
- ii. Faktiski **sasniegtie rādītāji**
- iii. Līguma **nosacījumu izpilde**: precīzā uzskaite, DNSH, vizuālā identitāte, citas prasības

ELEKTROAUTO

JĀAIZVIETO VISMAZ 20 000 FOSILO KILOMETRU GADĀ

- **Jauni, rūpnieciski ražoti elektroauto**
- **M1 kategorijas elektroauto** (papildu transportlīdzekļa vadītāja sēdvietai ir ne vairāk kā astoņas sēdvietas un nav vietas stāvošu pasažieru pārvadāšanai)

vai
- **N1 kategorijas elektroauto** (kravas auto ar pilnu masu līdz 3,5 tonnām)
- Atbalsta veids: **GARANTIJA ar kapitāla atlaidi FINANŠU LĪZINGAM**
- **Kapitāla atlaide līdz 30%** no attiecināmajām izmaksām, nepārsniedzot:
 - **5 000,-EUR** vienam **M1** kategorijas elektroauto
 - **10 000,-EUR** vienam **N1** kategorijas elektroauto
 - **180 000,-EUR kopā** saistītu uzņēmumu grupai

PROJEKTU IZVĒRTĒŠANA

PIEREDZE UN IETEIKUMI

PROJEKTA RĀDĪTĀJI - PRIMĀRĀ ENERĢIJA

PIESAKOT PROJEKTU ATLASĒ → NOVĒRTĒJOT PROJEKTA REZULTĀTUS

Energoefektivitātes ietaupījuma **aprēķinu veic un apliecina:**

- akreditēts uzņēmumu energoauditors
- sertificēts speciālists ēku energoefektivitātes jomā
- energopārvaldnieks

MK not.222 Ēku energosertifikācija
MK not.487 Uzņēmumu energoauditi

Jāsasniedz **vismaz 30% kopējās primārās enerģijas ietaupījums:**

- ēkā vismaz 20% (bet projektā kopā vismaz 30%) - saskaņā ar **ēkas pagaidu energosertifikātu**
- iekārtās, procesos - vismaz 30% - saskaņā ar **energoaudita ziņojumu konkrētās iekārtas vai tehnoloģiskā procesa ietvaros**

Punktu skala: enerģijas ietaupījums pret kapitāla atlaides 1000 EUR – atlases nolikuma 1.pielikumā

1. ENERGOEFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA (ja attiecināms)

Kritērijs	Pieteikuma iesniedzēja iesniegtajā veidlapā <i>Projekta energoresursu ietaupījuma aprēķins</i> aprēķinātā vērtība	Vērtējums punktos
1.1. Uz kapitāla atlaides 1000 euro plānotais primārās enerģijas ietaupījums (MWh/ gadā)*: <i>*Enerģijas ietaupījums tiek noteikts: energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem saimnieciskās darbības un tehnoloģiskajā procesā(-os) vai procesam tehnoloģiskajā procesā(-os), vai saimnieciskās darbības procesam nozīmīgā blakusprocesā (blakusprocess nodrošina tehnoloģiskos procesus ar energoresursiem (tai skaitā iekšējie un ārējie tīkli)), ņemot vērā plānoto iegūto siltumenerģijas, aukstumenerģijas vai elektroenerģijas ietaupījumu; energoefektivitātes</i>	2,50 vai vairāk	6
	no 2,00 līdz 2,49	5
	no 1,50 līdz 1,99	4
	no 1,00 līdz 1,49	3
	no 0,40 līdz 0,99	2
	mazāk par 0,40 MWh/ gadā	0
	vai attiecība starp energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu	

PROJEKTA RĀDĪTĀJI – SEG EMISIJAS

PIESAKOT PROJEKTU ATLASĒ → NOVĒRTĒJOT PROJEKTA REZULTĀTUS

Atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju projektos jānosaka siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisiju ietaupījums, izteikts CO₂ ekvivalentā

MK not.222 Ēku energosertifikācija
MK not.487 Uzņēmumu energoauditi

- **Saules elektrostacijām** SEG emisiju samazinājumu aprēķina, balstoties uz saules elektrostacijas **ražības simulāciju** par **prognozēto sistēmas ražību gadā**, piemērojot CO₂ emisijas faktoru saskaņā ar MK not.222 6.pielikumu: 109 g/kWh
- **Citiem AER risinājumiem** aprēķinu veic energoauditors **energoaudita ziņojuma** ietvaros

Punktu skala: emisiju samazinājums pret kapitāla atlaides 1000 EUR – atlases nolikuma 1.pielikumā

2.1. Uz kapitāla atlaides 1000 euro plānotais siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums (tCO₂/ gadā): Panākto siltumnīcefekta gāzu samazinājumu aprēķina pēc šādas formulas: $E_{rel} = \frac{E^T}{I_A} \times 1000$, kur: E _{rel} – siltumnīcefekta gāzu samazinājums uz kapitāla atlaidi 1000 euro apmērā (tCO ₂ / gadā); E ^T – projekta ietvaros panāktais siltumnīcefekta gāzu samazinājums (tCO ₂ / gadā); I _A – projektam pieprasītais kapitāla atlaides apmērs (euro) Lai noteiktu projektam piešķiramo punktu skaitu specifiskajā kritērijā, aprēķināto siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu uz viena tūkstoša EUR kapitāla atlaides noapaļo uz leju līdz diviem cipariem aiz komata.	no 0,33 līdz 0,37	5
	no 0,28 līdz 0,32	4
	no 0,23 līdz 0,27	3
	no 0,18 līdz 0,22	2
	mazāks par 0,18	0

SARAŽOTĀS ENERĢIJAS PAŠPATĒRIŅŠ

NETO NORĒĶINA princips:

- 80% pašpatēriņš tiek vērtēts gada griezumā pret summētu pēdējo 12 mēnešu patēriņu
 - PIESLĒGUMA** robežās vai
 - VISOS** komersanta objektos, kas pievienoti kā patēriņa objekti neto norēķinu līgumā.
- Ja **plānots patēriņa pieaugums** → **uzstāda lielāku sistēmu**, tad kritērija izpildi vērtē 12 mēnešu periodā pēc sistēmas uzstādīšanas

PIEMĒRS:

- Attiecīgajā **sistēmas** pieslēgumā uzņēmums **gada griezumā** patērē 100 MWh elektroenerģijas. Pieļaujamā saules paneļu sistēmas **gada ražība** ir $100 \text{ MWh} / 0.8 = 125 \text{ MWh}$ gadā.

Informācija par esošo situāciju			Informācija par uzstādāmo iekārtu					Aprēķinālais pašpatēriņš gada griezumā attiecīgajā sistēmas pieslēgumā (% no saražolā)	Kop
Pieslēgums (adrese, kadastra apzīmējums)	Esošais enerģijas patēriņš attiecīgajā sistēmas pieslēgumā, MWh gadā	Kopējais primārās enerģijas apjoms pirms sistēmas uzstādīšanas, MWh gadā	Iekārtas tips	Uzstādīšanas vieta	Uzslādāmā paneļu papildjauda, MW	Uzslādāmā invertoru papildjauda, MW	Iekārtas vidējais enerģijas apjoms, MWh gadā		
Doma laukums 4, kad.81112233412	100.000	250.000	Saules elektrostacija	jumts	0.100	0.100	100.000	100%	
	0.000	0.000	Saules elektrostacija						

SES RAŽĪBAS SIMULĀCIJA

Pilnīga un pārbaudāma informācija:

1. Objekta **adrese**, ģeogrāfiskās koordinātas
2. Saules paneļu ražotājs, **modelis, jauda, skaits**
3. Invertoru ražotājs, **modelis, jauda, skaits**
4. Saules paneļu **kopējā** jauda
5. Invertoru **kopējā** jauda
6. Saules paneļu vidējais ģenerētais enerģijas daudzums gadā **ņemot vērā degradāciju**
7. Saules paneļu novietojums pret **debespusēm**
8. Saules paneļu **vērsums**
9. Saules paneļu **noēnojuma koeficients**
10. Atbilstība ST **tehniskajām prasībām**

RAŽĪBAS SIMULĀCIJĀ APRĒĶINĀTAIS CO₂ IETAUPĪJUMS VAR ATŠKIRTIES.

PROGRAMMAS RĀDĪTĀJU IZPILDE TIKS VĒRTĒTA SASKAŅĀ AR MK NOT.222 noteikto emisijas faktoru tīkla enerģijai

<

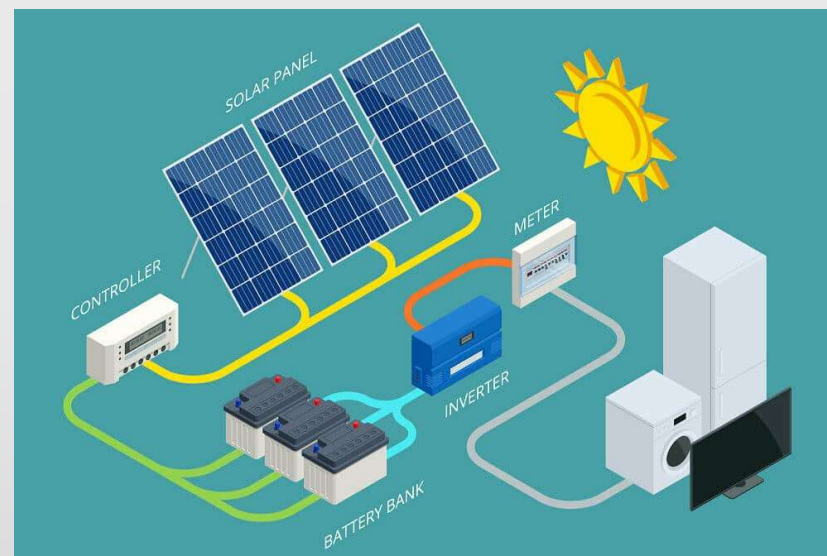
ELEKTROENERĢIJAS UZKRĀŠANAS RISINĀJUMI

Saražotās enerģijas akumulēšanas vai uzglabāšanas iekārtu iegāde un uzstādīšana:

- atlasē jāpiesaka **vienlaikus ar AER ražojošām tehnoloģijām**
- jāpieslēdz **tieši pie AER iekārtas**
- **vismaz 75 %** no gada griezumā akumulētās enerģijas jāuzkrāj no **tieši pieslēgtas** AER iekārtas

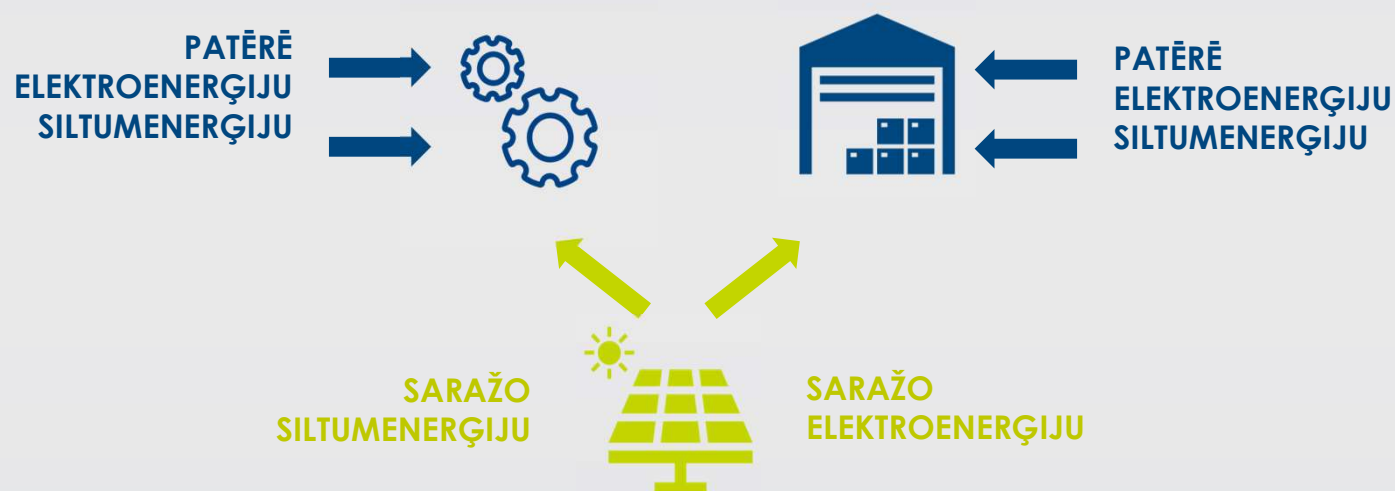
Kā tiks vērtēta 75% kritērija izpilde?

- atlases pieteikumā – pieteicēja **apliecinājums**
- pēc projekta pabeigšanas:
 - apliecinājums, ka principu ievēros 5 gadus
 - izdrukas no precīzās uzskaites sistēmas

PRECĪZĀ UZSKAITE

PĒC PROJEKTA ĪSTENOŠANAS JĀVEIC PRECĪZA SARAŽOTĀ UN PATĒRĒTĀ
SILTUMENERĢIJAS UN ELEKTROENERĢIJAS APJOMA DATU UZSKAITE

JĀUZSKAITA SARAŽOTIE UN PATĒRĒTIE APJOMI

JĀUZSKAITA TĀ ENERĢIJA, KAS RAKSTURO PROJEKTA SASNIEDZAMOS RĀDĪTĀJUS

ENERGOAUDITA PĀRSKATA (EAP) NEPILNĪBAS

- Nepilnīgi energoaudita pārskati:

- Nav pievienoti mērījumu protokoli (iekārtām un apkures kaltiem)
- Nav pievienoti iekārtu apsekošanas akti
- Nav sniegti vēsturiskie energoresursu patēriņa dati

- EAP formālās nepilnības:

- Tabulas bez nosaukumiem
- Pieņēmumi bez skaidrojumiem par iekārtu darba laikiem un cikliem
- Nesakrīt patēriņa rādītāji viena EAP ietvaros
- Ēku energosertifikāti neatbilst MK noteikumiem

Nepilnīgs EAP rada **risku** pieteikuma **noraidīšanai galvenokārt AIZDEVUMA pieteikuma** izvērtēšanas procesā

TĀME (VADLĪNIJAS) IZMAKSU NOTEIKŠANAI

Ieteicams lietot ALTUM sagatavoto **TĀMES FORMU**

Formā ietverts **PALĪGMATERIĀLS/VADLĪNIJAS ATTIECINĀMO IZMAKSU NOTEIKŠANAI**

KOPTĀME A + C
(kopējās projekta izmaksas + citas izmaksas, kas nav iekļaujamas projekta kopējās izmaksās)

Piegādātājs
Reģ.Nr.
Adrese

Tāmes sastādītājs

Pasūtītājs
Reģ.Nr.
Adrese

Būves nosaukums
Objekta nosaukums
Objekta adrese

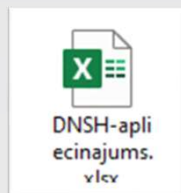
OBJEKTA NOSAUKUMS	IZMAKSAS
	€ 0.00
Kopā bez PVN:	€ 0.00
PVN (21%)	€ 0.00
Pavisam kopā	€ 0.00

AER projektu izmaksas

	ATTIECINĀMĀS IZMAKSAS	CITAS IZMAKSAS (PROJEKTA KOPĒJĀS IZMAKSĀS NEIEKĻAUJAMĀS)
Saules enerģiju izmantojošo elektroenerģiju ražojošo tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana	o jaunu elektroenerģijas ražošanas iekārtu iegāde, uzstādīšana, montāža un iestatīšana, tajā skaitā:	o saules elektrostacijas (SES) simulācijas projekta izstrāde;
	o iekārtas elektroenerģijas ražošanai, strāvas pārveidošanai, jaudas optimizācijai u.c. sistēmas sastāvdaļas, pieslēgumi;	o būvniecības dokumentācijas (aplīdzinājuma karte, būvprojekts, pagaidu energosertifikāts, energosertifikāts) izstrāde un ar to saistītās izmaksas;
	o lokālas sadalnes izbūves vai pārbūves darbi (pēc komercuzskaites patērētāja atbildības robežās);	o būvspeciālista atzinumi;
	o stiprinājumi, kabelji, paneļu nesošās konstrukcijas ar/bez balsta montāžas materiāli, automātslēdži, aizsargcaurules u.c;	o lietotu iekārtu iegāde;
	o zemējuma un zibensaizsardzības izbūves vai pārbūves darbi;	o zemes iegāde vai noma;
	o nepieciešamā saules elektrostacijas (SES) testēšana un enerģijas kvalitātes mērīšana pirms nodošanas ekspluatācijā / pieslēguma atļaujas saņemšanas;	o iekārtu apkalpojošā personāla instruktaža;
	o saules elektrostacijas (SES) izpildedokumentācijas un izpildmērījumu sagatavošana;	o žogs, apsardze, signalizācija;
	o zemējuma un zibensaizsardzības izpildedokumentācijas sagatavošana, elektropretesības mērījumu veikšana;	o ceļu, laukumu izbūve;
	o ar iekārtu uzstādīšanu saistītās būvniecības;	o apzāļošana, teritorijas labiekārtošana;
	o projekta vadība (ja ir iekļauts virsziedvums);	o iekārtu uzturēšana un ekspluatācija;
	o virsziedvumi t.sk. darba aizsardzība;	o personāla apmācība;

NENODARI BŪTISKU KAITĒJUMU PRINCIPS

- Īstenojot projektu, komersants nodrošina principa "**nenodari būtisku kaitējumu**" ievērošanu

DNSH (nenodarīt būtisku kaitējumu) veidlapa:

- universāla
 - viena forma visiem investīciju virzieniem
 - jāatbild uz **visiem** jautājumiem
 - elektroniski jāparaksta
- DNSH ietver apliecinājumu projekta atbilstībai **LBN 223 un 200**, kas attiecas uz ēku lietussūdens un kanalizācijas risinājumiem.
 - Ja projekta ietvaros tiek paaugstināta **ēku energoefektivitāte**, **pie aizdevuma pieteikuma** jāiesniedz sava **būvspeciālista apliecinājums** atbilstībai minētajiem LBN
 - Ja komersants ir **ETS dalībnieks**, jāizvērtē projekta ietekme uz emisiju robežvērtībām

BŪTISKI PĀRBAUDĪT PIRMS PIETEIKUMA IESNIEGŠANAS

- Pieteikuma atbilstība **Nolikumam** un **Nolikuma 1. pielikumam**
- Pieteicēja **darbības nozare** un projekta īstenošanas nozare
- **Ēku atbilstība** – tikai nedzīvojamās ēkas
- **Izmaksu samērīgums un pamatotība**, piemēram:
 - pieslēguma atļautā jauda 100 kW, pieteikumā invertori ar 120 kW jaudu
 - uzstādāmā biomasas katla pamata laukums 16 kvm, tāmē grīdas betonēšana 150 kvm
- Pieteikumā / PEIA uzrādītie rādītāji - **vai precīzi atbilst /nepārsniedz** SES simulācijas / energoaudita / ēkas pagaidu energosertifikāta rādītājus
- Korektas **mērvienības** – MWh vai kWh, tūkst.EUR vai EUR
- **Nesakrītības** pieteikuma, tāmju un piedāvājumu apjomos
- Atlases pieteikuma **iesniegšanas termiņš**
- Pieteicēja **pārstāvības tiesības**, tās apliecinājoši dokumenti

VALSTS ATBALSTA NIANSES

ATBALSTA VEIDI

DE MINIMIS ATBALSTS

Komisijas regula Nr. 2023/2831

Pieprasītā **kapitāla atlaide nepārsniedz** vienam vienotam uzņēmumam pieejamo *de minimis* limitu

Projekts **nav uzsākts pirms 20.09.2022**

Projekts **nav pabeigts pirms atbalsta piešķiršanas** (lēmums par aizdevumu)

Atbalsts **līdz 300 000 EUR, nepārsniedzot** pieejamo *de minimis* atbalsta atlikumu

VGAR ATBALSTS

Komisijas regula Nr. 651/2014

Pieprasītā **kapitāla atlaide pārsniedz** vienam vienotam uzņēmumam pieejamo *de minimis* limitu

Projekts **nav uzsākts pirms pieteikuma** dalībai programmā (atlasē)

Atbalsts **līdz 1 500 000 EUR, nepārsniedzot** maksimālo atbalsta intensitāti

Pasākumi	Komersants	Sīkais, mazais	Vidējais	Lielais
Energoefektivitāte ēkās		65 %	55 %	45 %
AER ražojošas tehnoloģijas		65%	55%	45%
AER akumulēšanas tehnoloģijas		50%	40%	30%

KĀ NOTEIKT ATBALSTA VEIDU?

Saites un dokumenti pieejami programmas lapas sadaļā PROJEKTU ATLASE

noskaidro pieejamo
DE MINIMIS atlikumu

nosaka **MVK** statusu

aprēķina pieejamo
atbalstu **PROJEKTA
IZMAKSU FINANSĒŠANAS
APRĒĶINĀ** (PIFA)

Deklarācija par komercsabiedrības atbilstību mazajai (sīkajai) vai
vidējai komercsabiedrībai

1. Komercsabiedrības identifikācija

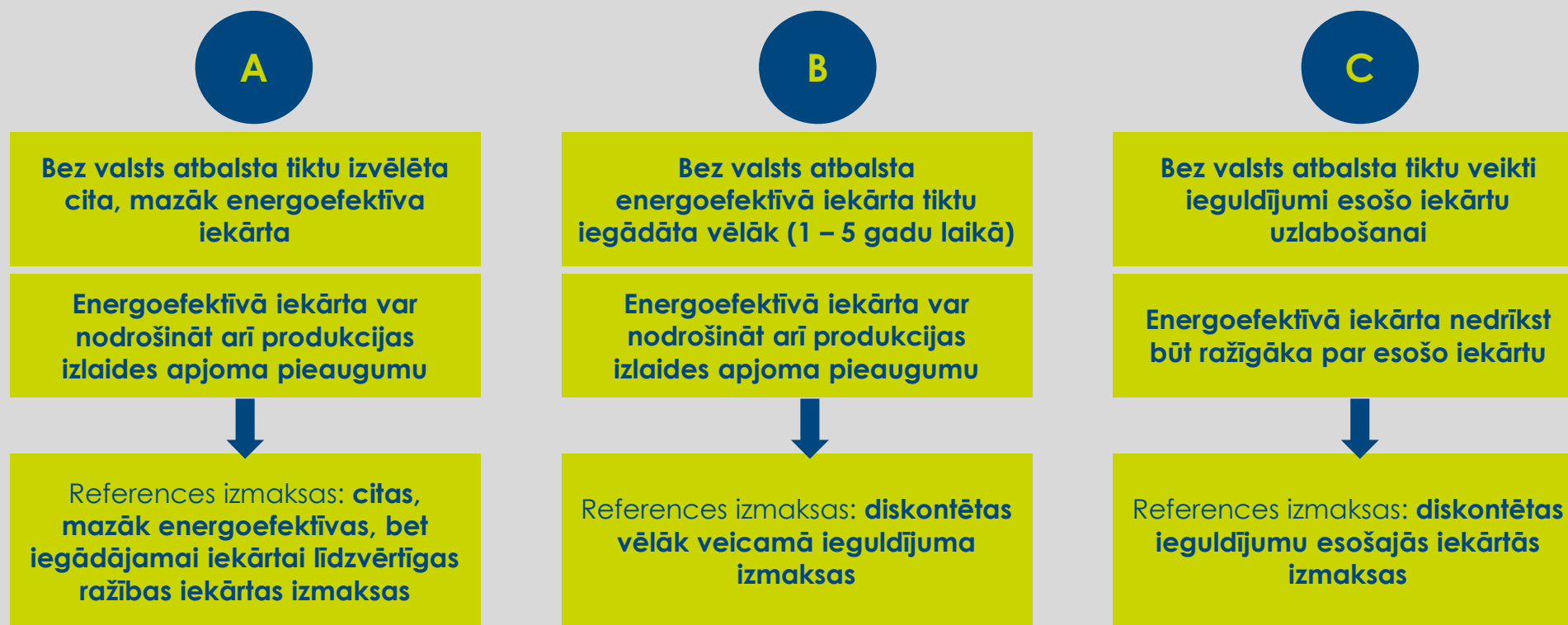
Vārds, uzvārds vai
nosaukums
Juridiskā adrese
Reģistrācijas numurs

**PROJEKTA IZMAKSU FINANSĒŠANAS APRĒĶINS
ENERGOEFECTIVITĀTEI**

1.2.1.2.1.1. PASĀKUMĀ "ENERGOEFECTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA UZŅĒMĒJDARĪBĀ
ĀRĒJU UZ ATJAUNOJAMO ENERGORESURSU TEHNOLOĢIJU IZMANTOŠANU SILTUMAPGĀDĒJ"

ATTIECINĀMO IZMAKSU NOTEIKŠANA VGAR PROJEKTIEM

- **Attiecināmas** ir tikai izmaksas, kas **tieši saistītas ar augstāka energoefektivitātes līmeņa sasniegšanu**
- **Ēkām un AER tehnoloģijām** – jāveic tāmē iekļauto darbu **sadalījums attiecināmās un citās izmaksās**
- **Iekārtu nomainai** jāizvērtē un jāpiemēro **references scenārijs**:

PIEMĒRS VGAR: RAŽOŠANAS IEKĀRTAS NOMAIŅA

Pasākumi	Komersants	Sīkais, mazais	Vidējais	Lielais
Energoefektivitāte ēkās		65 %	55 %	45 %
Energoefektivitāte iekārtās		65 %	55 %	45 %
AER ražošanas tehnoloģijas		65%	55%	45%
AER akumulēšanas tehnoloģijas		50%	40%	30%

Esošā iekārta:

- novecojusi, tomēr vēl ekspluatējama
- augsts enerģijas patēriņš
- nepietiekami ražīga

Projekta mērķis:

- nomainīt iekārtu uz ražīgāku
- samazināt enerģijas patēriņu

legādātos bez atbalsta: jaunu, ražīgāku iekārtu **ABC**

legādāsies ar atbalstu: jaunu, ražīgāku, bet par 30% energoefektīvāku iekārtu **KLM**

► **Attiecināmās izmaksas = KLM mīnus ABC**

► **Maksimālais atbalsts = ne vairāk kā 55% no attiecināmām izmaksām**

(ievērojot, ka kapitāla atlaide ir ne vairāk kā 30% no kopējām izmaksām bez PVN)

BŪTISKI PRINCIPI

- **3K2F** (krāpšanas, korupcijas, interešu konflikta un dubultā finansējuma kontrole) principi:
 - nesniegt nepatiesu informāciju
 - korekta piegādātāju atlase
 - nedrīkst iegādāties preces / pakalpojumus no saistītām personām
 - ja plānota atbalstu apvienošana:
 - jāinformē atbalsta sniedzēji
 - projektu var uzsākt tikai pēc visu atbalsta sniedzēju lēmuma
 - būtiska pilnīga un precīza projekta dokumentācija
- ES fondu 2021.-2027. gada un Atveseļošanas fonda **KOMUNIKĀCIJAS UN DIZAINA** vadlīnijas:
 - **pirms** investīciju uzsākšanas: projektiem līdz 100 tūkst.EUR **plakāts**, lielākiem projektiem - **stends / plāksne**
 - ja **īstenošanas laikā** informē medijus, publicē paziņojumus tīmekļa vietnē vai sociālajos tīklos – uzsver ES atbalstu

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

- Ministru kabineta 2022. gada 20. septembra noteikumi Nr. 594 "Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna 1.2. reformu un investīciju virziena "Energoefektivitātes uzlabošana" 1.2.1.2.i. investīcijas "Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē un pētniecības un attīstības aktivitātes (t. sk. bioekonomikā))" 1.2.1.2.i.1. pasākuma "Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē)" īstenošanas noteikumi (**MK not.594**)
- Komisijas 2023. gada 13. decembra Regula (ES) 2023/2831 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (**DE MINIMIS**)
- Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regula (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu (**VGAR jeb GBER**)
- Pieteikumu daļībai 1.2.1.2.i.1. pasākumā "Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē)" astotās kārtas un turpmāko atlases kārtu **nolikums**
- Pieteikumu daļībai 1.2.1.2.i.1. pasākumā "Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē)" astotās kārtas un turpmāko atlases kārtu **nolikuma pielikums**

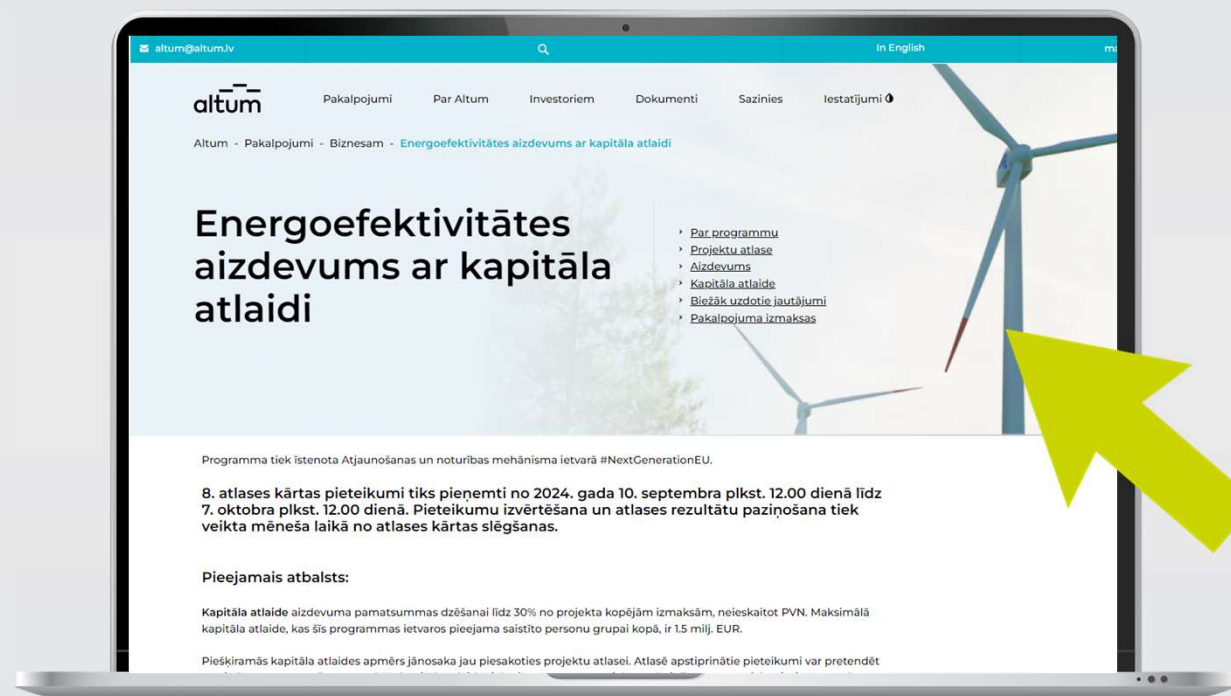
Uzņēmumu energoefektivitātes daļa

 ued@altum.lv

 28320125

Ekonomikas ministrija

ILGTSPĒJU ATBALSTOŠS UN PĀREJAS FINANSĒJUMS

no 1,5%+Euribor

- **AIZDEVUMI** līdz 5 milj.EUR un 15 gadiem
- Zemas % **LIKMES**, atviegloti nosacījumi

ENERGOEFEKTIVITĀTE

iekārtu un procesu
uzlabojumi
HVAC
LED apgaismojums

ILGTSPĒJĪGS TRANSPORTS

bezizmešu individuālais
un publiskais transports.
Koplietošana
uzlādes infrastruktūra

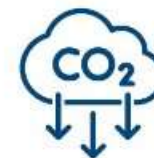
ATJAUNOJAMĀ ENERĢIJA

saules un vēja
elektroenerģija un
infrastruktūra.
Uzkrāšana
bioenerģijas ražošana
un biomasas katli
biogāzes ražošana
un bagātināšanas
tehnoloģija

ZAĻĀS ĒKAS

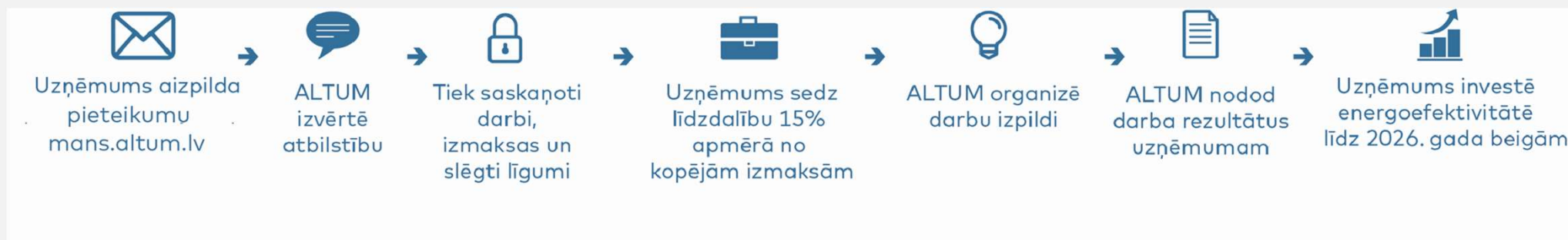
A vai augstākas klases
ēku būvniecība vai
pārbūve

PĀREJA UZ ZEMA OGLEKĻA EKONOMIKU

produkta dzīvescikla
un piegādes ķēžu
dekarbonizācija
zemu CO2 emisiju
tehnoloģijas

ATBALSTS IZPĒTEI UN TEHNISKAJAI DOKUMENTĀCIJAI: **ENERGOGRANTS**

- **GRANTS** līdz **85%** no tehniskās dokumentācijas sagatavošanas izmaksām
- Saņēmējam līdz 2026.gada beigām **JĀINVESTĒ ENERGOEFEKTIVITĀTĒ**

PIESAKIES GRANTAM [MANS.ALTUM.LV](https://mans.altum.lv)